

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Invazinės rūšys – galima / negalima

*Laura Janulaitienė,
Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos politikos grupės patarėja
2022-10-20*

Pirmas > Daugiamečių gėlės

Lubiniai

Yra 13 prekes (-ių)

Lubinas CHANDELIER

Lupinus Chandelier

Dekoratyvus daugiamečių augalas. 60 cm. aukščio (su žiedais iki 110 cm.) ir 40 cm. pločio. Žydi birželio - liepos mėn. Žiedai tvirti, stambūs, geltonos spalvos. Puikiai tinka puokštėms. Tinka saulėta ar pusiau šešėlinga vieta, vidutinio drėgnumo ir derlingumo dirva.

4.70 €

Plaćiau

Lubinas MANHATTAN LIGHTS

Lupinus MANHATTAN LIGHTS

Dvispalvis lubinas - violetinė ir geltona. Žydi gegužės - birželio mėn. Stiebai statūs, sukrauti daugiažiedėse kekėse. 60 cm. aukščio (žydėjimo metu iki 90 cm.) ir 40 cm. pločio. Po žydėjimo augalą patartina nukirpti 15 cm. aukštyje. Taip jie atsigaus ir suvešės lapija. Lubinai naudojami gėlynams ir grupėms apsidinti parkuose, soduose, skveruose, daugiamečių gėlių lysvėse ir skyrimui.

4.70 €

Plaćiau

Lubinas NOBLE MAIDEN

Lupinus Noble Maiden

70 cm. aukščio (su žiedais iki 110 cm.) ir 40 cm. pločio. Žydi gegužės- birželio mėn. Stiebai statūs. Žiedai baltos spalvos, sukrauti daugiažiedėse kekėse.

4.70 €

Plaćiau

VERTIMAS

Select Language

PAIEŠKA

Ieškoti

AUGALAI

Daugiametės gėlės

- Alūnės, helcherelės, tiarelės
- Astilbės
- Astrai
- Bijūnai
- Bruneros
- Čiobreliai
- Ežiuolės
- Filokasai
- Jukos
- Katžolės
- Knifofijos
- Levandos
- Lubinai
- Melesai
- Melsvės
- Monardos

Robinija baltažiedė (Akacija) FRISIA

Robinia pseudoacacia FRISIA

IŠPARDUOTA

Vidutinio augumo medis, lapai įprastos formos, skaisčiai geltoni, žiedai balti. Parduodamas augalas 1-1,5 metro.

Nuo 17.

Kainos gali priklausomai nuo dydžio ir k.

Plaćiau

Perkeliu gėles į kitą vietą ir turiu atliekamų, gal ką dar domina. Keriukai nemaži, po 2€, siunčiu.

Daugiau ne 7

5

Komentarų: 2

Patinka

Komentaras

Siųsti

Kokia rūšis laikoma invazine?

svetimos rūšys – gyvi gyvūnų, augalų, grybų arba mikroorganizmų rūšių, porūšių arba žemesnio taksono egzemplioriai, introdukuoti už jų natūralaus paplitimo arealo ribų; šis terminas apima visas tokių rūšių dalis, gametas, sėklas, kiaušinius ar auginius, taip pat visus hibridus ir gyvūnų ar augalų veisles, kurių atstovai gali išgyventi ir toliau daugintis;

invazinės svetimios rūšys – svetimios rūšys, kurių introdukcija arba plitimas, kaip nustatyta, kelia grėsmę arba daro neigiamą poveikį biologinei įvairovei ir atitinkamoms ekosistemų funkcijoms;

Sąjungai susirūpinimą keliančios invazinės svetimios rūšys – invazinės svetimios rūšys, dėl kurių neigiamo poveikio reikia imtis suderintų veiksmų Sąjungos lygmeniu pagal 4 straipsnio 3 dalį;

valstybei narei susirūpinimą keliančios invazinės svetimios rūšys – kitos nei Sąjungai susirūpinimą keliančios invazinės rūšys, kurių neigiamas poveikis, valstybės narės nuomone, jų paleidimo ar paplitimo atveju, net jei nebūtų visiškai įrodytas, yra didelis jos teritorijoje arba tam tikroje jos dalyje, ir todėl reikia imtis veiksmų tos valstybės narės lygmeniu;

3. Invazinės svetimos rūšys įtraukiamos į Sąjungos sąrašą tik jei tenkina visus šiuos kriterijus:
- a) remiantis turimais moksliniais įrodymais nustatyta, kad jos yra svetimos visoje Sąjungos teritorijoje, išskyrus atokiausius regionus;
 - b) remiantis turimais moksliniais įrodymais nustatyta, kad jos galėtų įsitvirtinti kaip gyvybinga populiacija ir plisti į aplinką esamomis sąlygomis arba numatomomis klimato kaitos sąlygomis viename biogeografiniame regione, kuris priklauso daugiau kaip dviem valstybėms narėms, arba viename jūrų paregionyje, išskyrus jų atokiausius regionus;
 - c) remiantis turimais moksliniais įrodymais tikėtina, kad jos turėtų didelį neigiamą poveikį biologinei įvairovei ar atitinkamoms ekosistemų funkcijoms ir taip pat galėtų turėti neigiamą poveikį žmonių sveikatai ar ekonomikai;
 - d) pagal 5 straipsnio 1 dalį atliktu rizikos vertinimu įrodyta, kad, siekiant užkirsti kelią jų introdukcijai, įsitvirtinimui ir plitimui, reikia imtis suderintų veiksmų Sąjungos lygmeniu;
 - e) tikėtina, kad jų įtraukimas į Sąjungos sąrašą veiksmingai padės užkirsti kelią neigiamam jų poveikiui, jį sumažinti arba sušvelninti.

Ne visos svētos rūšys tampa invazīnēm.

nacionalinis

Invazinių Lietuvoje rūšių sąrašas

patvirtintas LR aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 16 d. įsakymu Nr. D1-433 „Dėl Invazinių Lietuvoje rūšių sąrašo patvirtinimo“

Europos Sąjungos

Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašas

tvirtinamas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1143/2014 dėl invazinių svetimų rūšių introdukcijos ir plitimo ir prevencijos nuostatas

- ✓ 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1143/2014 dėl invazinių svetimų rūšių introdukcijos ir plitimo prevencijos ir valdymo
- ✓ Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatymas
- ✓ Lietuvos Respublikos laukinių augalų ir grybų įstatymas
- ✓ Invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarkos aprašas
- ✓ Sudaryta Invazinių rūšių kontrolės taryba

- ✓ 2014 m. spalio 22 d. patvirtintas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1143/2014 dėl invazinių svetimų rūšių introdukcijos ir plitimo prevencijos ir valdymo.
- ✓ 2015 m. sausio 1 d. įsigaliojo ir visoms ES valstybėms narėms taikomas tiesiogiai.
- ✓ **Tikslas** – užkirsti kelią neigiamam tyčinės ir netyčinės invazinių svetimų rūšių introdukcijos ir plitimo ES poveikiui biologinei įvairovei, jį kuo labiau sumažinti ir sušvelninti.

2016 m. liepos 13 dieną patvirtintas Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 2016/1141, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1143/2014 nustatytas **Sajungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašas** (toliau – ES invazinių rūšių sąrašas).

- ✓ 2016 m. – 37 rūšys
- ✓ 2017 m. – 12 rūšių
- ✓ 2019 m. – 17 rūšių
- ✓ 2022 m. – 22 rūšys

IŠ VISO SĄRAŠE – 88 rūšys

Šias invazines rūšis laikyti, veisti, auginti, dauginti, naudoti arba mainyti, vežti ar paleisti į aplinką **be leidimo griežtai draudžiama.**

Invazinių Lietuvoje rūšių sąrašas – 35 rūšys

GYVŪNAI

1. Luzitaninis arionas
2. Pietinė vijasraigė
3. Ežerinė mizidė
4. Gauruotoji šoniplauka
5. Kietašarvė šoniplauka
6. Rainuotasis vėžys
7. Žymėtasis vėžys
8. Juodažiotis grundalas
9. Nuodėgulinis grundalas
10. Puošnusis vėžlys
11. Raštuotasis vėžlys
12. Kanadinė berniklė
13. Kanadinė audinė
14. Mangutas
15. Paprastasis meškėnas
16. Ondatra
17. Pilkoji žiurkė

AUGALAI

1. Sosnovskio barštis
2. Kanadinė elodėja
3. Raukšlėtalapis erškėtis
4. Vėlyvoji ieva
5. Muilinė guboją
6. Uosialapis klevas
7. Varpinė medlieva
8. Ilgakotis lakišius
9. Gausialapis lubinas
10. Didžioji rykštenė
11. Kanadinė rykštenė
12. Baltažiedė robinija
13. Tankiažiedė rūgštyinė
14. Šluotinis sausakrūmis
15. Bitinė sprigė
16. Smulkiažiedė sprigė
17. Vienametė šiušelė
18. Dygliavaisis virkštenis

Naudoti invazinius gyvus gyvūnus, gyvybingus augalus, grybus ir mikroorganizmus bei gyvybingas jų dalis leidžiama tik gavus leidimą iš Aplinkos apsaugos agentūros:

1. moksliniams tyrimams,
2. *ex-situ* išsaugojimui,
3. naudoti invazines rūšis medicinos tikslais, kai to reikia siekiant daryti pažangą žmonių sveikatos srityje,
4. tikslais, susijusiais su įtakingais visuomenės interesais, įskaitant socialinio ar ekonominio pobūdžio interesus (iš pradžių gavus leidimą iš Europos Komisijos).

(išskyrus atvejus, nurodytus Invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarkoje)

INVASIVE SPECIES AND ECOSYSTEM BALANCE

Be leidimų, invazines rūšis naudoti, įtrauktas į ES invazinių rūšių sąrašą, **leidžiama**:

asmenims, kurie nekomerciniais tikslais laiko gyvūnus augintinius ir jie yra įtraukti į ES invazinių rūšių sąrašą, tuos gyvūnus leidžiama laikyti iki natūralios jų mirties ir vežti į Sąjungą, iš Sąjungos arba per Sąjungos teritoriją, jei:

- ✓ gyvūnus turėjo dar prieš įtraukiant juos į ES invazinių rūšių sąrašą;
- ✓ gyvūnai yra laikomi uždaroje valdoje ir imtasi visų priemonių, kad jie nesidaugintų ir neištrūktų į laisvę.

Asmenims, kurie laiko invazines rūšis **komerciniais tikslais**, ir jas įsigijo prieš tas rūšis įtraukiant į Sąjungos sąrašą:

- ✓ leidžiama ne ilgiau kaip 2 metus nuo konkrečios rūšies įtraukimo į ES sąrašą laikyti ar vežti tos rūšies gyvus egzempliorius arba galinčias daugintis jų dalis, siekiant juos (jas):
- ✓ parduoti arba perduoti asmenims, kuriems yra išduotas leidimas naudoti invazines rūšis, jei egzemplioriai laikomi uždaroje valdoje ir vežami uždarame konteineryje, ir jei sudarytos visos sąlygos, kad tie egzemplioriai negalėtų daugintis ar ištrūkti į laisvę,
- ✓ arba tuos egzempliorius sunaikinti nesukeliant kančios siekiant išseikvoti jų išteklius vadovaujantis teisės aktų nustatyta tvarka;

- ✓ gyvus egzempliorius parduoti arba perduoti asmenims nekomerciniais tikslais leidžiama 1 metus po jų įtraukimo į ES invazinių rūšių sąrašą, jei egzemplioriai laikomi uždaroje valdoje ir vežami uždarame konteineryje ir sudarytos visos sąlygos, kad tie egzemplioriai negalėtų daugintis ar ištrūkti į laisvę.

<i>Hakea sericea</i>	Needlebush	Balkšvasis vairokštis	Taip	2022-08-02
<i>Celastrus orbiculatus</i>	Dr. ...	Salotinė plūdoklė (pisticija)	Taip	2024-08-02
<i>Pistia stratiotes</i>	Water lettuce	Apskritalapis smaugikas	Taip	2027-08-02

Iki 2018-12-31 ES valstybės narės išdavė 100 leidimų moksliniams tyrimams ir *ex-situ* išsaugojimui. LT leidimą turi Lietuvos zoologijos sodas. EK išdavė 2 komercinius leidimus 2 valstybėms auginti mangutus dėl kailio gamybos.

Lietuvoje:

- ✓ išduoda leidimus – Aplinkos apsaugos agentūra
- ✓ šalies vidaus kontrolę atlieka Aplinkos apsaugos departamentas
- ✓ išorinės sienos kontrolę – Muitinės departamentas

Taikomas ANK 304² straipsnis.

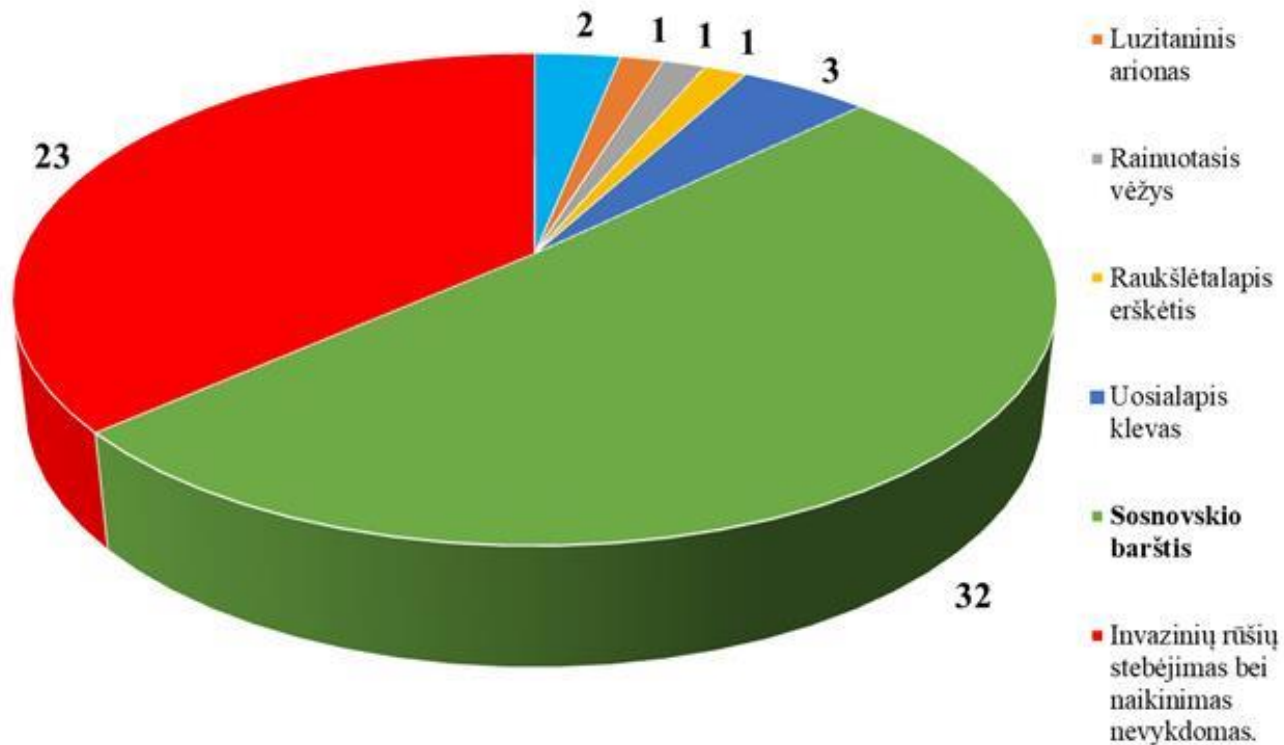

Pagal Laukinės gyvūnijos ir Laukinių augalų ir grybų įstatymų nuostatas

„**savivaldybių vykdomosios institucijos** Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka pagal nusistatytus prioritetus dėl pasirinktų invazinių rūšių ir jų paplitimo teritorijų, atsižvelgdamos į sukauptas Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšas ir į galimybę jas skirti invazinių rūšių valdymo, gausos reguliavimo ir naikinimo priemonėms įgyvendinti, finansuoja šių priemonių įgyvendinimą“

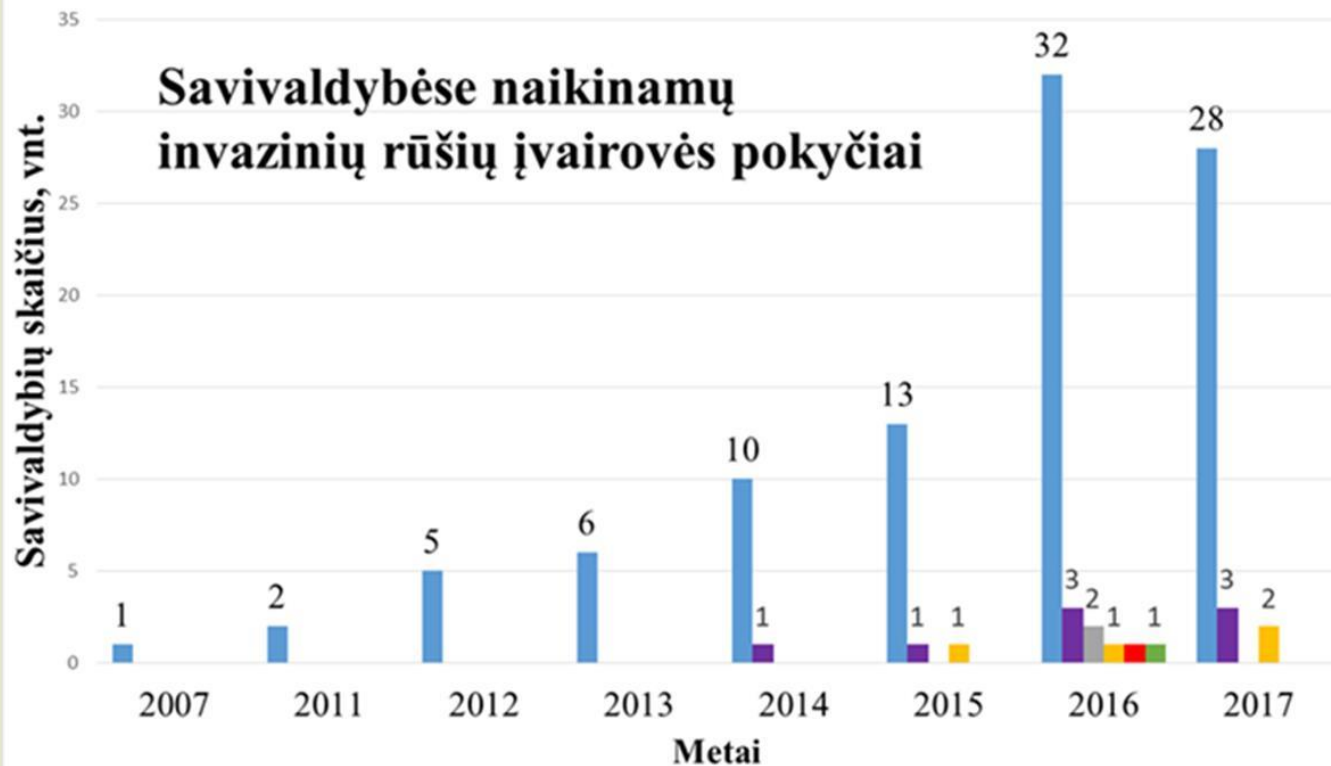

Naikinamų invazinių rūšių pasiskirstymas savivaldybėse 2016 metais

Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo programos (SAARP) lėšas savivaldybės
kasmet gali naudoti invazinėms rūšims naikinti

■ Sosnovskio barštis

■ Uosialapis klevas

■ Baltažiedė robinija

■ Luzitaninis arionas

■ Rainuotasis vėžys

■ Raukšlėtalapis erškėtis

Vykdomi ES lėšomis finansuojami projektai

„Invazinių ir svetimžemių rūšių būklės tyrimai Lietuvoje“

(Gamtos tyrimų centras su Aplinkos ministerija, 2019-2023)

ištirtas 100 invazinių ir svetimžemių rūšių paplitimas gamtoje, parengti ES invazinių rūšių veiksmų planai ir kt.

„Biologinės įvairovės informacinės platformos sukūrimas“

(Aplinkos ministerija, 2020-2023)

sukurtas ir Invazinių rūšių modulis

„Rūšių apsaugos ir gausos reguliavimo priemonių įgyvendinimas“

(Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, 2020-2023)

baltažiedės robinijos ir uosialapio klevo naikinimas Kuršių nerijos nacionaliniame parke

LIETUVOS RESPUBLIKOS

ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 250, 268, 303, 312, 589 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO IR
KODEKSO PAPILDYMO 2361, 2431, 3041, 3042 STRAIPSNIAIS

ĮSTATYMAS

2017 m. birželio 29 d. Nr. XIII-551

Vilnius

304² straipsnis. Invazinių rūšių neteisėtas naudojimas ir valdymo priemonių nevykdymas

1. Invazinių rūšių naikinimo, izoliavimo ar gausos reguliavimo priemonių nevykdymas užtraukia baudą asmenims nuo trisdešimt iki vieno šimto eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo šešiasdešimt iki dviejų šimtų eurų.

2. Invazinių rūšių laikymas, auginimas, veisimas, dauginimas, mainymas, įvežimas į Lietuvos Respubliką, išvežimas iš Lietuvos Respublikos, vežimas per Lietuvos Respublikos teritoriją ar kitoks naudojimas pažeidžiant nustatytą tvarką

užtraukia baudą asmenims nuo dviejų šimtų iki keturių šimtų eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo trijų šimtų iki šešių šimtų eurų.

3. Invazinių rūšių patiekimas rinkai, tyčinis paleidimas į aplinką ar tyčinė introdukcija pažeidžiant nustatytą tvarką užtraukia baudą asmenims nuo trijų šimtų iki penkių šimtų eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo aštuonių šimtų iki vieno tūkstančio penkių šimtų eurų.

4. Už šio straipsnio 2 dalyje numatytus administracinius nusižengimus gali būti skiriamas invazinių rūšių konfiskavimas. Už šio straipsnio 3 dalyje numatytus administracinius nusižengimus privaloma skirti invazinių rūšių konfiskavimą.

5. Invazinėmis rūšimis laikomi Invazinių Lietuvoje rūšių sąrašė ir Reglamente (ES) Nr. 1143/2014 nurodytame Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašė nurodytų rūšių gyvūnai, augalai, grybai ar mikroorganizmai. Šio straipsnio nuostatos taikomos tik gyviems invazinių rūšių egzemplioriams ir galinčioms daugintis jų dalims, gametoms, sėkloms, kiaušiniams ar auginiams, taip pat visiems šių rūšių hibridams, kurių atstovai gali išgyventi ir toliau daugintis.

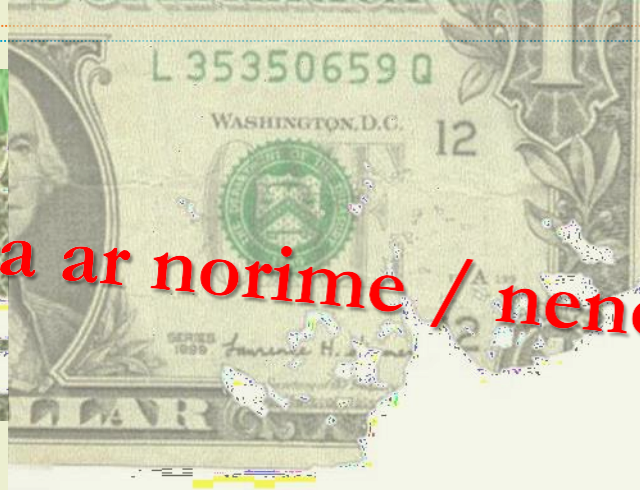

Planai:

- Administracinių nusižengimų kodekso (ANK) ir Aplinkos apsaugos įstatymo keitimas
- 2021-2027 m. ES finansinio periodo planavimas
- Invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarkos aprašo keitimas
- Invazinių rūšių modulio planavimas (BĮIP)
- Invazinių rūšių valdymo priemonių įgyvendinimo administraciniai pokyčiai
- Kontrolės stiprinimas
- Prevencinės priemonės

Tai galima / negalima ar norime / nenorime?

Economic
Dimensions
of Invasive
Species
by Richard S. Long

August 2008

- ES kasmēt invazinēs rūšys padaro žalos apie 12 mlrd. eurų;
- JAV per 200 m. į teritoriją pateko apie 50 tūkst. svetimžemių augalų, gyvūnų ir mikroorganizmų rūšių - kasmēt padaro apie 138 mlrd. dolerių žalos;
- 2008 m. JAV invazinių rūšių padaryti ekonominiai nuostoliai dėl javų ir miškų produkcijos praradimų prilygo beveik 40 mlrd. dolerių;
- 2011-2012 m. Australijoje ekonominiai nuostoliai, įskaitant kontrolei panaudotas lėšas, sudarė 13,6 mlrd. dolerių.

58% of Europe's endemic trees are threatened with extinction with invasive species the largest threat.

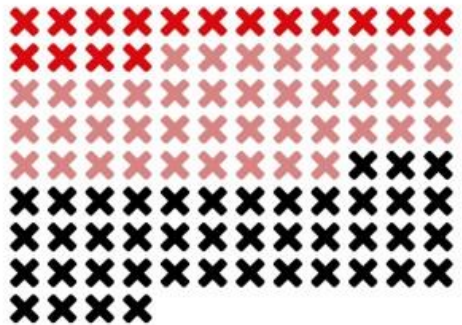
10 PLANTS
you don't want
in your garden

IAS impacts – Global scale

THE IUCN RED LIST OF THREATENED SPECIES

• Globally

16.2% of extinctions are driven by
invasive alien species **ONLY**

43% of extinctions are driven by other threats

● Invasive species only
● Invasive species + other threats ● Other threats

IUCN Red List v 2016.3

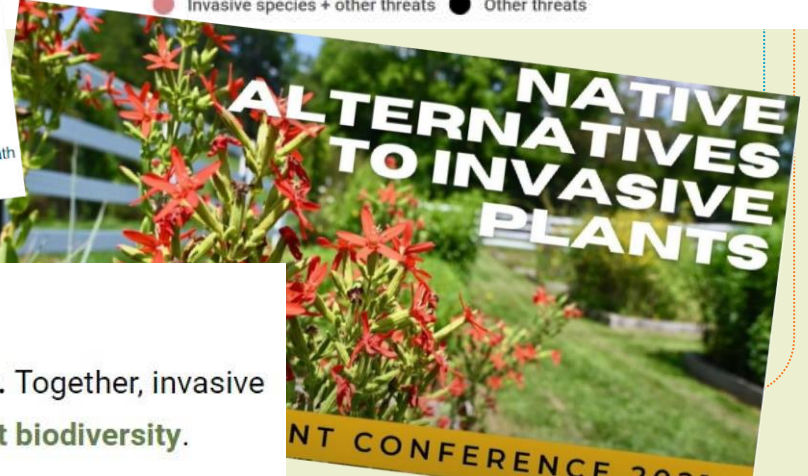

Natives vs. Invasives
What's the difference?

Action on invasive alien species should better anticipate climate change effects on biological invasions in Europe

A BiodivERsA policy brief based on the WholsNext, INVAXEN and Resipath projects' results

Invasive species in a changing climate

Climate change can accelerate the introduction and spread of invasive species. Together, invasive species and climate change **reduce ecosystem resilience and negatively impact biodiversity.**

NT CONFERENCE 2023

Su kiekviena invazine rūšimi kova yra sudėtinga, todėl geriausias būdas yra **prevencija**.

DĖKOJU UŽ DĖMESĮ

Finansuojama Europos regioninės plėtros fondo lėšomis
www.esinvesticijos.lt

Kuriame Lietuvos ateitį
2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa

